

Rp5100 (ISVU: 31384)
Biblija – Stari Zavjet 2017./2018.
ECTS 6, utorak 11:15, petak 8:15
amdg.ffrz.hr → nastava

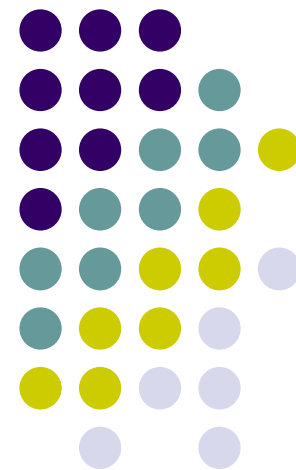
Knjiga dvanaestorice proroka

“mali”

12 spisa – jedna knjiga (?)

“veliki” proroci u HB

+ četvrti

Riječ i nalog

- Opsegom mali?
- **Obadija**
- Što prema “naslovu”?
 - Hošea 1,1; Joel 1,1; Mihej 1,1; Sefanja 1,1:
- **1. “Riječ Gospodnja”**
דבר יהוה *d^ebar ’a^odonaj*
 - Nahum 1,1, Habakuk 1,1 i Malahija 1,1:
- **2. KS: Proroštvo, Š: osuda = “proročki nalog”** מִשָּׂא *mašša’*
 - isti naslov
Zah 9-11.12-14
- Am 1,1
- **3. “Riječi” Amosove**
(*dibrê ’amos* Am 1,1)
 - Ob 1
- **4. “viđenje” Obadijino**
(חֲזוֹן *h^azôn* Ob 1)
- Jona, Hagaj i Zaharija:
- *povijesni uvod*

HB

LXX

Hoš	Nah	<i>Hoš</i>	Nah
Jl	Hab	<i>Am</i>	Hab
Am	Sef	<i>Mih</i>	Sef
Ob	Hag	<i>Jl</i>	Hag
Jon	Zah	<i>Ob</i>	Zah
Mih	Mal	<i>Jon</i>	Mal

James Tissot 1836. – 1902.

Prorok Joel

akvarel — oko 1888.

Proroci i ne-proroci

- Titulu נביא “prorok” imaju:
- Habakuk (1,1; 3,1); Hagaj (1,1.3.12; 2,1.10) i Zaharija (1,1.7) – usp. Ezer 5,1
 - Proroci u Mih 3,5; Zah 13,2?
- Mih 3,5: zavode Božji narod
- Zah 13,2: uklonit ću proroke i duh nečistoće
- → odgovornost pred Bogom
 - o nekima biografija:
- npr. Hoš 1-3; Am 7; Jona; Hag; Zah
 - Tko je Hagaj u Hag 1,13?
- *glasnik Jahvin* מלאך יהוה ἄγγελος κυρίου (Hag 1,13)
- ⇔ מלאכי “Malahija” = “moj glasnik” (Mal 1,1; 3,1)
 - veza s posljednjim spisom i tumačenje proročke uloge

Okvir Knjige

- Tema u Mal 1,2 i Hoš 2,21:
- “*ljubio* sam vas” (Mal 1,2) ←
- ← “zaručit ću te sebi u *ljubavi*” (Hoš 2,21)
 - Inkluzija
- nakon “svih naroda” u Zah 12-14 →
 - narod Božji (Mal) – tko u Mal 2,1?
 - “Opominjem vas, *svećenici*” –

Zaključak

- Mal 3,22-25 završetak cijele zbirke:
- “spomenite se” (v22) – Božji poziv zajednici
 - poziv na zapisanu riječ (22s):
- na Zakon (“Mojsije” v22)
- i Proroke (“Ilija” v23)
četvrti s naslovom **נביא** *nabi’* u XII
 - Primatelji Riječi (22.24):
- “Sav Izrael” (v22) – cjelina zajednice
- “Roditelji i djeca” (v24) – povezani naraštaji

U napetosti između institucije i karizme

Pogled na Amosovo zvanje u

Am 7,10–17

Zvanje “ne-proroka”

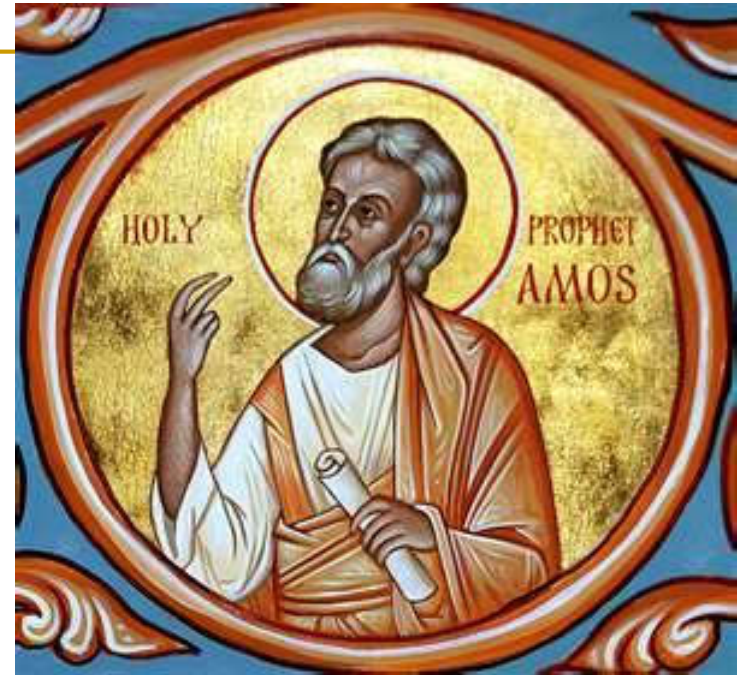
- Gdje sukob? (Am 7,10.13)
- u Bet-Elu
 - Amos optužen pred kim (7,10), od koga (7,12)?
- pred kraljem (10)
- od svećenika (12)
 - kraljevsko svetište ⇔ Amos nije prorok
 - i dom (13) ⇔ nije iz proročke obitelji ni škole (7,14)
- Ne prorokuj! (7,13.16) ⇔ Prorokuj! (7,15)
 - “vidjelac” (12) – “promatra” “riječi” (1,1)
 - “poruči” = pošalje (10),
 - “odlazi!” = idi! (12)

James Tissot The Prophet Amos
watercolour — ca. 1888

Proročka sudbina

- *noqed* ovčar (Am 1,1) ⇔ *boqer* stočar + vočar (7,14)
 - *Proroci u 2,11s i 3,7?*
- Bog ih podiže (2,11)
- Zajednica im brani: “Ne proriči!” (2,12 usp. 7,13)
 - Bog se zajednici obraća u 2,11s
- Gospodinovi sluge (3,7)
 - Bog ne čini ništa, a da im ne objavi nakanu (usp. Post 18,17)
 - *Zašto prorokovanje (Am 3,8)?*
- Lav riče 3,4.8 **לשׂא** *ša'ag* usp. 1,2; Joel 4,16; Hoš 11,10
- Bog govori (KS: grmi, Š. riče) → prorok naviješta
 - “יהוה grmi sa Siona” (Joel 4,16; Am 1,2)
 - “riče kao lav” (Hoš 11,10)

Proročka obrana: Božji autoritet

- ❑ Božja zapovijed Amosu (Am 7,15):
- “Idi, prorokuj mome narodu”
 - ❑ Gdje je doživio zvanje (15)?
- Kod stada (Mojsije, David, Elizej)
- “mač” i “progonstvo” (11 ⇔ 17; 9,4)
 - Amosove “riječi”? (7,9)
 - ❑ Od mača će pasti (7,17; 9,4)
 - ❑ “Sigurno će u progonstvo” (5,5; 7,11.17)
 - ❑ = *Božji* sud
- Božji postupak: לקח *laqah* (7,15) =
- Bog ga *uzima*
 - ❑ Iz Judeje
 - ❑ Post 5,24; 2 Kr 2,10; Ez 3,14

Amos as shepherd, Illustrator of Petrus Comestor's 'Bible Historiale', France, 1372 ; Miniature, Museum Meermanno Westreenianum, The Hague

Proročka viđenja

- ❑ 4 + 1 viđenje (Am 7,1.4.7; 8,1; 9,1)
- “evo što mi pokaza Gospodin יהוה”
 - ❑ skakavci, oganj, visak, košarica
- “vidio sam” 9,1 (usp. 1,1)
 - ❑ Što radi nakon 1. i 2., u 7,2.5?
Uspjeh (v3.6)?
- “Oprosti!” (7,2);
- “Stani!” (7,5)
- Molitva = zagovornik
- uspješna molitva (7,3.6)
 - ❑ Poziv u 3. i 4. viđenju (7,8; 8,2)
- “Amose!” עמוס ‘*amôš* (1,1; 7.8.10-12.14; 8,2) ⇔
אמוץ ‘*amôš* Iz 1,1
 - ❑ 7x u Am

S. Dalí, Am 7,7: U ruci mu visak, "Biblia Sacra", 1969 by Rizzoli of Rome

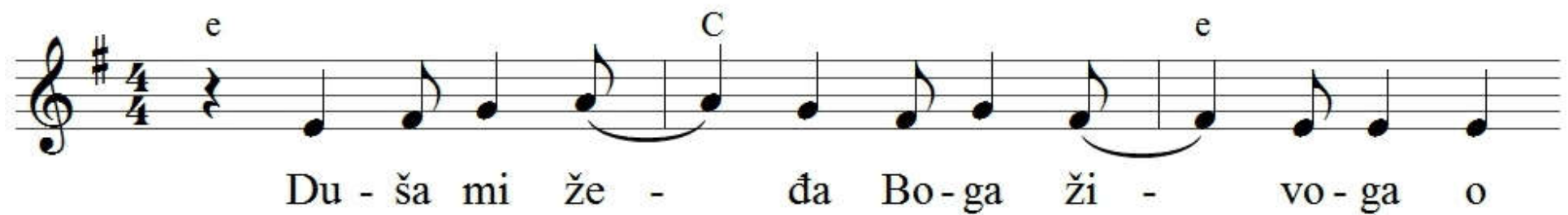
Živi susret i dobar kraj

- Koga Amos vidi u 3. i 5. viđenju (Am 7,7; 9,1)?
- אֲדֹנָי *'a donaj* + נִצַּב *našab* (usp. 1 Sam 3,10) “stajati, biti postavljen” (7,7; 9,1)
 - Š. “Svemogući je stajao” (7,7)
 - KS: “Čovjek stoji” (7,7 = LXX ἀνὴρ; Vg. vir)
- “Vidjeh Gospoda” (9,1 usp. Iz 6,1)
 - Ukupan ishod u Am 9,11?
- “Podići ću raspalu kolibu Davidovu” (Dj 15,16)
 - Dom Davidov ⇔ sjenica

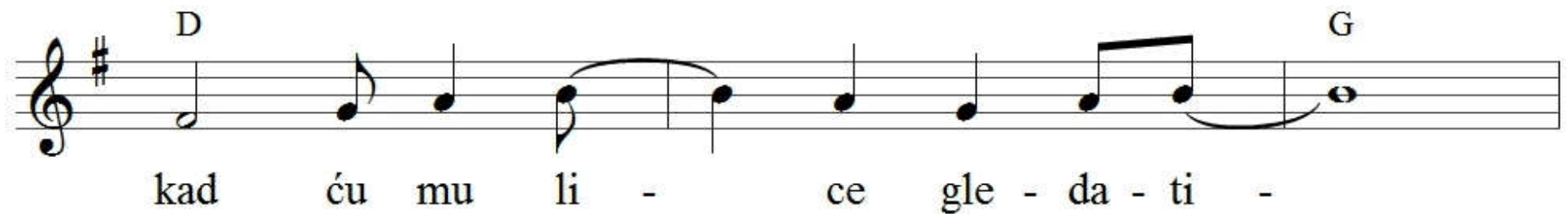

Duša mi žeđa (Ps 42/43)

Du - ša mi že - ěa Bo - ga ži - vo - ga o

kad ću mu li - ce gle - da - ti -